

درنگ

ظهور مخاطبان انتخابگر

مهدی توfigیان

فعال فرهنگی

هرچند رسانه در بستر تاریخی خود دستخوش تغییرات و تحولات وسیعی شده که آن را با حوزه‌های فناوری‌های نوین و فضای چند رسانه‌ای گره زده‌است اما هزاره جدید با رویکرد ارتباط محور خود، نیازهای اطلاعاتی و دانشی خود را در بستر رسانه جست‌وجو می‌کند و با این توصیف نه‌ادینه شدن ارتباطات چند وجهی درون صنفی بیشتر از پیش لازم و ضروری به‌نظر می‌رسد. جشنواره‌های حوزه رسانه و فعالیت‌های فرهنگی به عنوان فرصت‌های رسانه‌ای، زمینه‌های حضور یا انجام کار برای صاحب پیام، مخاطب و پیام را در رسانه و رسانگری شامل می‌شود که به‌طور خلاصه شامل رسانه‌های دیداری، شنیداری، گفتاری و آمیخته‌است و به طور حتم تشکیل نهادهای متمرکز و هدفمند با حضور فعالان عرصه فرهنگ و هنر و رسانه، با گرایش‌های گوناگون و گسترش یافته، به معرفی و شناسایی گسترده و عمیق‌تر روزنامه‌نگاران، خبرنگاران، عکاسان مطبوعاتی و هنرمندان و اندیشمندان، تسهیل در امر مراجعه به آثار هنری و فرهنگی و ارتباط با صاحبان آثار، رونق روز افروز کارکردهای فرهنگی و هنری و روشمند شدن نظام ارزش‌گذاری بر آثار و محصولات برمبنای تلاش فعالان رسانه‌ای در این عرصه منجر می‌شود.

سواد رسانه‌ای یک نوع درک متکی بر مهارت است که می‌توان براساس آن انواع رسانه‌ها را از یکدیگر تمیز داد و انواع تولیدات رسانه‌ای را، از یکدیگر تفکیک و شناسایی کرد. این مهم در سالیان اخیر به دلایل متعددی، به شدت رشد کرده اما دلیلی بر بی‌توجهی فعالان رسانه‌ای نبوده و بر سختی فعالیت آنان نیز افزوده است.

سواد رسانه‌ای امروز، به دنبال مقابله با کارکردهای رسانه‌های بزرگ غالب است که هدف آنها تأمین هژمونی فرهنگی، تعمیم فلسفه سیاسی و حفظ قدرت‌هایی است که خود این رسانه‌ها محصول آنها هستند و به همین دلیل ضرورت توجه به اصحاب رسانه بیش از پیش مورد توجه قرار می‌گیرد. در رسانه‌ای که غول‌های فناوری و رسانه‌ای دنیا با ترکیب فضای سایبر و فضای تلویزیون‌های بین‌المللی (ماهواره) به رسانه‌های صوتی و تصویری تعاملی دست یافته‌اند و امید دارند با عرضه گسترده آن به بازارهایی نظیر ایران، رسانه‌هایی ترکیبی با سطح انتشار فراگیر را در اختیار بگیرند، بر دشواری فعالیت فعالان رسانه‌ای افزوده شده و غول‌های فناوری تلاش می‌کنند از دموکراتیک‌شدن رسانه‌ها جلوگیری کنند. در این قالب مخاطبان ایرانی، با سازمان‌های رسانه‌ای بزرگ جهان و برنامه‌های در حال پخش، ارتباط گرفته، ضمن تهییج دیگر مخاطبان به برقراری ارتباط و ابراز عقیده، گردانندگان را در تولید برنامه‌هایی پربیننده‌تر همراهی می‌کنند. ظهور مخاطبان انتخابگر، مخاطبان تاثیرگذار، مخاطبان حاضر و در آینده نزدیک با حضور «مخاطب - رسانه ها» که مخاطبانی با دایره تعریفی رسانه‌های جمعی هستند، رسالت رسانه‌ای‌ها را در روند رو به رشد رسانه‌ها در حرکت استحاله فرهنگی برای ایران اسلامی سخت کرده لذا وظیفه متولیان فرهنگی و نهادهای مرتبط است تا با تکریم واقعی فعالان رسانه‌ای در ایام سال به تلاش و همت این جهادگران بی‌ادعای حوزه فرهنگ توجه کنند. تاریخ مطبوعات و رسانه‌ای ایران از زمان طرح‌ریزی آن، در حدود ۱۰دهه گذشته تاکنون، نمایانگر نقش محوری روزنامه‌نگاران، نویسندگان مطبوعات و عکاسان در ارتقا و ساماندهی دانش، هنر، فرهنگ و شکل‌گیری تدریجی ساختارهای روابط اجتماعی و فرهنگی و سیاسی مردم بوده‌است و این روند توسعه‌یافتگی در حوزه رسانه نیز بر اهمیت نقش این گروه بی‌ادعای حوزه فرهنگ در دوران معاصر مورد توجه بوده و هست.

تمدیدمهلت جشنواره سینماحقیقت

مهلت ثبت‌نام و ثبت اثر برای شرکت در پانزدهمین جشنواره «سینماحقیقت» تا نیمه شهریور تمدید شد. به گزارش مهر، با توجه به استقبال از فراخوان پانزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران، سینماحقیقت مهلت ثبت‌نام، ثبت اثر و ارسال لینک در سامانه جشنواره را ۱۵ شهریور ۱۴۰۰ تمدید شد. مستندسازان می‌توانند با مراجعه به panel.irandocfest.ir فرم ثبت اثر را پر و لینک فیلم خود را بارگذاری کنند. دبیرخانه جشنواره، هیچ نسخه فیزیکی از فیلم دریافت نخواهد کرد. پانزدهمین جشنواره سینماحقیقت از ۱۸ تا ۲۵ آذر برگزار می‌شود.

۱۷۷۵ اثر در جشنواره فیلم کوتاه

بر اساس اعلام دبیرخانه سی‌وهشتمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران با پایان مهلت ثبت‌نام و ارسال آثار به این رویداد سینمایی، در مجموع ۱۷۷۵ فیلم کوتاه در سامانه اینترنتی جشنواره ثبت شدند. به گزارش فارس، ۱۱۶۵ فیلم کوتاه داستانی، ۲۵۷ مستند کوتاه، ۲۲۸ فیلم کوتاه تجربی و ۱۲۵ انیمیشن کوتاه در این دوره از جشنواره فیلم کوتاه تهران ثبت شده‌اند. سی‌وهشتمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران ۲۷ مهرماه برگزار می‌شود.

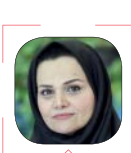

برترین‌های کنکور هنر در چند دهه گذشته کدام رشته‌ها را برای ادامه تحصیل انتخاب کرده‌اند و این انتخاب‌ها چه اساسی داشته است؟

انتخاب رشته‌های پروازی

در کنکور امسال ۳ نفر از ۵ رتبه برتر کنکور هنر

رشته موسیقی را برای ادامه تحصیل انتخاب کرده‌اند

آذر مهاجر

ادبیات و هنر

هنر برای بچه تئیل‌ها

رشته‌های هنر در سال‌های بعد از انقلاب با استقبال چندانی مواجه نمی‌شدند. برای یکی‌دو دهه و شاید حتی بیشتر خانواده‌ها تا حد ممکن از تحصیل فرزندانشان در رشته‌های هنری ممانعت می‌کردند. تصور رایج این بود که هنر عاقبت ندارد و فقط به کارشایرد تنبل‌های آخر کلاس می‌خورد که وقت‌شان را به جای درس‌خواندن به شیطنت و بازیگوشی گذرانده‌اند. چه بسیار علاقه‌مندان به هنر و افراد مستعدی که در کنار هنرآموزی و کسب تجربه‌های هنری به اجبار خانواده یا به تبعیت از دیدگاه رایج زمانه، دانشگاه را به تحصیل در رشته‌های فنی و مهندسی یا پزشکی گذراندند. علاوه بر این در سال‌های دهه ۶۰ و ۷۰ تعریف رایج از هنر نیز با امروز تفاوت داشت و شاخه‌های هنری بسیار محدود بودند؛ هنر در آن دوره محدود می‌شد به نقاشی، گرافیک

و موسیقی. خیلی از رشته‌های هنری مانند انیمیشن اصلا وجود خارجی نداشتند یا حتی ذهنیتی درباره سایر رشته‌ها وجود نداشت. این دیدگاه غالب و برداشت نامعقول از هنر و تحصیلات هنری گرچه امروز اسباب تعجب است اما برای دهه ۶۰ و ۷۰ خیلی بد نبود و البته نتایج ارزشمندی هم به دنبال داشت. در آن سال‌ها فقط کسانی در رشته هنر درس می‌خواندند که رویای تحصیل در رشته هنر را داشتند و چه‌بسا برای رسیدن به این رویا سخت کوشیده و از موانع بسیار عبور کرده بودند. این نسل عاشقانه‌تر هنر را آموخته و از محضر اساتید مجرب‌تر بهره برده و در نتیجه امروز هنرمندان موفق‌تری هستند. کسانی که امروز از نام‌آوران رشته‌های نقاشی و موسیقی هستند یا دانش‌آموختگان دهه ۴۰ هستند که آموزش آکادمیک رشته‌های هنر در ایران آغاز شده بود یا در سال‌های پایانی دهه ۶۰ و ۷۰ در دانشگاه‌های کشور پذیرفته شدند.

اگر یکی از رتبه‌های اول کنکور را کسب کرده باشید، کدام رشته را برای تحصیل در دانشگاه انتخاب می‌کنید؟ اگر در کنکور هنر رتبه‌های یک تا پنج را به دست آورده باشید، چطور؟ جواب این سؤال ساده به نظر می‌رسد و لابد فکر می‌کنید انتخاب نفرات برتر کنکور در طول سال‌های گذشته براساس نیاز بازار کار بوده‌است اما آمار چیز دیگری می‌گوید. دست‌کم درباره شرکت‌کنندگان در کنکور هنر انتخاب رشته دانشگاهی در یکی‌دو دهه اخیر صرفا بر مبنای نیاز بازار کار نبوده‌است.

براساس آخرین آمارهای منتشر شده درباره درصد اشتغال دانش‌آموختگان رشته‌های مختلف دانشگاه، یکی از بالاترین میزان نرخ بیکاری متعلق به رشته‌های هنر است. ۲۷ درصد از فارغ‌التحصیلان رشته‌های هنری موفق به یافتن شغل یا دست‌کم شغل متناسب با حرفه‌شان نمی‌شوند. آیا کسانی که در کنکور هنر شرکت کرده و رتبه‌های خوبی کسب کرده‌اند، به نیازهای بازار توجه می‌کنند یا رویایی دارند و در پی رسیدن به شغل رویایی خود هستند یا این‌که باید گمانه‌های دیگری را مدنظر داشت.

مهندس‌های هنرمند

پایان جنگ تحمیلی و شروع دوره سازندگی در جزئیات زندگی تکنک ایرانی‌ها تأثیر داشت حتی در انتخاب رشته جوان‌ها برای ادامه تحصیل در دانشگاه. دهه ۸۰ را تصور کنید که تا اندازه‌ای، دیدگاه خانواده‌ها و البته کنکوری‌ها به هنر اصلاح شده و حالا خیلی‌ها به این نتیجه رسیده‌اند که هنر رشته مخصوص بچه تئیل‌ها نیست. سازندگی در جامعه آغاز شده، شاخه‌های هنری بیشتر معرفی شده‌اند و حالا تقریبا همه می‌دانند رشته‌های هنری هم می‌توانند پولساز باشند. شاید بیراه نباشد اگر بگویم سریال محبوب «در پناه تو» که نیمه دوم دهه ۷۰ از تلویزیون به نمایش درآمد در این تغییر نگرش سهم داشت چرا که قهرمان‌های این سریال؛ مریم، رامین و محمد دانشجویان رشته طراحی‌صحنه بودند. در شرایطی که نگاه جامعه دارد به رشته‌های هنری تغییر می‌کند رشته‌هایی مانند طراحی

آغاز نمایشگاه «طوفان البكاء فی مقاتل الشهداء»

نمایشگاه آثار هنرمندان شیشه‌نگار باشگاه معماران جوان مرکز معماری اسلامی با موضوع «بازسازی تصاویر کتاب طوفان البكاء فی مقاتل الشهداء» برپا شد. مهر به نقل از علی فروزانفر، رئیس مرکز معماری اسلامی حوزه هنری نوشت: جهت حفظ نسخه چاپ سنگی «طوفان البكاء فی مقاتل الشهداء» تصاویر این کتاب را توسط تکنیک نقاشی پشت شیشه اجرا و در قالب تصاویری ماندگار به نمایش گذاشته‌اند. این نمایشگاه تا ۲۰ مردادماه میزبان علاقه‌مندان خواهد بود.

همچنین در ایسن یک دهه با رشد فزاینده استفاده از اینترنت و بالا رفتن ضرب‌نفوذ شبکه‌های اجتماعی روبه‌رو شده‌ایم. مرجعیت رسانه ملی جایش را به مرجعیت چهره‌های سرشناس هنری و ورزشی یا همان سلبریتی‌ها داده است و هنرمند شدن در معنای مشهور و محبوب شدن، در این زمانه می‌تواند برای خیلی‌ها جذاب‌تر از دکتر و مهندس شدن باشد.

بنابراین طبیعی است که در این سال‌ها رشته‌های مربوط به هنر ازجمله سینما بیشتر از همیشه مورد توجه قرار بگیرد اما نکته پرسش‌برانگیز این است که طی این یکی‌دو سال اخیر رشته موسیقی در میان انتخاب رتبه‌های برتر کنکور شایع‌تر است.

آوای هجرت

در سال‌های اخیر یکی از رشته‌های پرتکرار در انتخاب رتبه‌های برتر کنکور هنر رشته موسیقی بوده است، نکته اینجاست که بازار موسیقی دیگر منوط به انتشار آلبوم نیست. درصد زیادی از کسب هنرمندان عرصه موسیقی به انتشار تک آلبوم محدود شده‌است. بازار موسیقی به‌خصوص برای خانم‌ها رونق چندانی ندارد که انتخاب اصلی تعداد قابل‌توجهی از برترین‌های کنکور باشد تا آنجا که امسال سه نفر از پنج رتبه برتر کنکور هنر قصد دارند در رشته موسیقی تحصیل کنند و در میان آنها دخترانی هستند که شاید به این سادگی‌ها وارد بازار حرفه‌ای موسیقی نشوند!

حتی اگر از بازار موسیقی که چنگی به دل نمی‌زند، بگذریم و فرض را بر این بگذاریم که رویای رتبه‌های برتر کنکور آنها را به سمت موسیقی کشانده، باز این ابهام وجود دارد که دانشگاه چه امکانی به علاقه‌مندان موسیقی می‌دهد که در آموزشگاه‌های حرفه‌ای نمی‌توانند کسب کنند؟ موسیقی رشته‌ای نیست که لزوما نیازمند تحصیلات آکادمیک باشد؛ می‌شود در آموزشگاه‌های آزاد آن را دنبال کرد و بیشتر علاقه‌مندان به موسیقی از دوران کودکی شروع به آموختن کرده‌اند. بسیاری از بزرگان موسیقی دیروز و امروز ما، دانشجوی هیچ دانشکده‌ای نبوده‌اند.

همچنین در این سال‌ها بوده‌اند گروه‌ها و خواننده‌هایی که در فضای مجازی به شهرت رسیده‌اند و بعد به رسانه‌های رسمی راه پیدا کرده‌اند از ماکان بند و هورش بند بگیرد تا حامد همایون که وارد عرصه بازیگری هم شده‌است. بنابراین راه جز احتمال مهاجرت به خارج از بسته نیست اگر بخواهند به رویای آهنگسازی، خوانندگی یا یانازندگی دست پیداکنند. تمامی این تحلیل‌ها برای رسیدن به این نتیجه است که معیارهای دیگری در انتخاب رشته دانشجویان برتر کنکور نقش دارد و این گمانه‌زنی‌ها را یک نکته تکمیل می‌کند و آن چیزی نیست جز احتمال مهاجرت به خارج از کشور که البته یکی از رتبه‌های برتر کنکور هنر در گفت‌وگو با جام جم تأکید کرده که انتخاب این رشته صرفا به دلیل شانس بالای آن برای مهاجرت به خارج از کشور بوده‌است! **۲**

برترین‌های کنکور از سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰

رتبه	نام دانشجو	رشته انتخابی
اول	سیدسپهر فرندی	موسیقی
دوم	بهنود امیری	موسیقی
سوم	پریسا لستی	موسیقی

رتبه	نام دانشجو	رشته انتخابی
اول	رژینا آزادی	گرافیک
دوم	هانیه منصوری	سینما
سوم	سارینا خلیلی	موسیقی

رتبه	نام دانشجو	رشته انتخابی
اول	سارا سادات کریمی	سینما
دوم	صبا محمدی	موسیقی
سوم	مرجان حاتمى	مجسمه‌سازی

رتبه	نام دانشجو	رشته انتخابی
اول	فروغ رنجبر	مجسمه‌سازی
دوم	آدین دهقان منش	سینما
سوم	نگار علی‌محمدی	طراحی صنعتی

«دشت خاموش» در لهستان / تمدید مهلت جشنواره سینماحقیقت

«دشت خاموش» در لهستان

از مشاور کارگردان: ناهید عزیزی‌صدیق، تدوین: سارا یاور، طراح صحنه و لباس: جاوید جاویدنیا، طراحی و ترکیب صدا: حسن مهدوی، مدیر صدابرداری: وحید رضویان، طراح گریم: نوید میرالی، فیلمبردار: حسن لشکری، مدیر برنامه‌ریزی: پویان درزی، دستیار کارگردان: مسعود قدسی، آهنگساز: فؤاد قهرمانی، مدیر تولید: فرید صوفی، منشی صحنه: مهران رضایی، تصحیح رنگ: سامان مجدوفایی، جلوه‌های ویژه بصری: علی ابراهیمی، مجریان طرح: محمود بهرامی، علیرضا میرزایی، جانشین تهیه‌کننده: هادی معصومی، مدیران تدارکات: مجید بختیاریان، هادی جهانبخش، طراح پوستر: احسان برآبادی، عکاس و تصویربردار پشت صحنه: پرسا بشیری.

مسئولیت پخش بین‌المللی فیلم دشت خاموش را شرکت پرشیا فیلم به مدیریت علی قاسمی به عهده‌دارد.

صحنه یا طراحی صنعتی در گستره رشته‌های هنری در کنار نقاشی و گرافیک، به مردم معرفی و شناسانده می‌شوند. علاقه‌مندان به هنر حالا دیگر گزینه‌های جذاب‌تری برای انتخاب دارند؛ رشته‌هایی مانند طراحی صنعتی که در عصر سازندگی درآمزا هستند، و جوه هنری ارض‌کننده دارند و از پرستیژ و کلاس رشته‌های مهندسی یا پزشکی نیز چیزی کم ندارند. با این دیدگاه طبیعی است اگر رشته محبوب رتبه‌های برتر کنکور هنر در سال‌های دهه ۸۰ طراحی صنعتی باشد. این‌طور نیست؟

و این دهه آخر قرن

انتخاب‌های هنری تا دهه ۹۰ هرچند سال یک‌بار بر مینا و معیاری تغییر کرده که عمدتا معطوف به بازار بوده‌است. در آخرین آمار منتشر شده درباره نرخ بیکاری رشته‌های مختلف دانشگاهی که مربوط به سال ۱۳۹۴ است، رشته‌های هنری ازجمله رشته‌هایی است که نرخ بیکاری بالایی دارد. هنر با نرخ بیکاری ۲۷ درصد در کنار برخی رشته‌های مهندسی قرار دارد. بله درست خواندید؛ برخی رشته‌های مهندسی از جمله عمران در دهه ۹۰ نرخ بیکاری قابل توجهی روبه‌رو شدند و این تنها مورد عجیب این مطالعات آماری نیست. مثلا با وجود این همه مساله محیط‌زیستی در کشورمان، نرخ بیکاری رشته حفاظت محیط‌زیست بیشتر از ۴۹ درصد بوده! رشته‌های علوم کامپیوتری، حرفه‌ای مهندسی و رشته معماری و ساختمان‌سازی نیز به ترتیب بعد از محیط‌زیست بیشترین نرخ بیکاری را داشته‌اند و همین چند مورد کافی است که آگاه شویم در دهه ۹۰ ورق برگشته و شرایط طور دیگری شده است؛ طوری که نشان می‌دهد انتخاب رشته‌منتخبین دانشگاه‌ها، لاقال در رشته‌های هنر خیلی معطوف به نیاز بازار نیست و مؤلفه‌های دیگری در انتخاب‌ها سهم داشته‌است.

در یک دهه اخیر، اتفاقات اجتماعی فرهنگی متعددی رخ داده است، رشد تکنولوژی و بالطبع آن تولد و مرگ برخی مشاغل ساده‌ترین نتیجه این اتفاقات است. به‌عنوان نمونه در دهه منتهی به سال ۱۴۰۰ بازار فروردی در ایران داغ شده، خانه‌های تاریخی به‌جز جنبه‌های تاریخی، به‌عنوان کافه و رستوران و مهمان‌پذیر میزبان گردشگران شده‌اند و این یعنی دانش‌آموختگان رشته‌های معماری و مرمت مشغول کار بوده‌اند. در این دهه سینما و ادبیات نمایشی مورد توجه قرار گرفته، فیلم‌های ایرانی در جشنواره‌های جهانی درخشانده‌اند و طی دو سال دو اسکار به مجموعه افتخارات بین‌المللی سینمای ایران اضافه شده‌است. بنابراین طبیعی است که رشته‌های مرتبط با سینما مورد توجه کنکوری‌های رشته هنر قرار بگیرد. ضمن این‌که دسترسی به جشنواره‌های متعدد جهانی برای حضور و درخشش فیلم‌های کوتاه، فیلم‌اولی‌ها و آثار تجربی در کنار توسعه سینمای هنر و تجربه و اختصاص فرصت اکران بیشتر و گسترده‌تر به این فیلم‌ها نیز میل به تحصیل در رشته‌های سینمایی را افزایش داده‌است.

